

EXPLICA II POPO

Mass-media a prezentat pe larg contextul în care într-o comună din zona Moldovei s-a comis o crimă abominabilă. Un individ i-a ucis cu mai multe lovituri de cuțit un consătean, fără ca, ulterior, să poată da o explicație privind motivul pentru care a comis crima. Câțiva cetățeni din comuna respectivă au precizat, însă, că l-au auzit pe agresor vorbind despre faptul că *voi omorî într-o zi pe cineva, pe oricine, nu tiu pe cine...* Iată un exemplu concret de omfuzzy. Un individ pentru care viața nu mai are un sens necesar, ci a devenit o întâmplare. Un individ care și-a pierdut instinctul de autoconservare. Dacă ar fi să-l caracterizăm prin conceptele specifice PO, am face următoarele precizări: individ aflat într-o relație conflictuală cu mediul social, neadaptarea la condițiile sociale fiind evidentă, fapt care favorizează, sub presiunea tipului de conștiință socială specifică societății românești, evenimentul negativ (ordinea plenară). Se manifestă că PS (personalitate situațională) un tip de personalitate instabilă, libidinală, în cazul căreia Sinele domină Eul, după cum întâmplarea domină necesitatea (ordinea triadică). Relația dintre forțe (Bine – Rău) scoate în relief un individ factor de risc și incertitudine (ordinea dialectică). După cum tipul de acțiune reflectă semnul negativ din punct de vedere social al acestei acțiuni. Este o acțiune specifică tipului libidinal cu inteligență inferioară. (În cazul tipului libidinal, în care Sinele domină Eul, ignorând Supraeul, putem vorbi despre tipul libidinal cu inteligență inferioară care îngroașă rândurile delincvenților și despre tipul libidinal cu inteligență superioară predispus la escrocherie.)

La Congresul Internațional de Psihologie Aplicată (Singapore, iulie 2002) dr. Stephano Sabetti, directorul Institutului Național pentru Energia Vieții din SUA a prezentat, împreună cu echipa sa, un număr de patru lucrări în care a încercat să armonizeze, prudent și bine argumentat, concepte din psihologia clasică, tradițională, cu noțiuni specifice filozofiilor orientale (de pildă pentru SINE a utilizat conceptul de ATMAN). De asemenea, el nu a ezitat să vorbească despre aurele energetice ca fiind imagini relevante pentru energia vieții.

Expunerea profesorului Sabetti (asistat din sal de medici i psihoterapeu i) ne-a determinat s profit m de faptul c n Singapore exist cteva centre care de in aparate pentru fotografierea aurei i s ne supunem unei proceduri de vizualizare a acesteia. De fapt, ceea ce ne interesa n mod deosebit era modul de comportare a imaginii rezultate prin fotografiere, n dou momente de timp diferite. Vroiam, deci, s verific m dac nu cumva, la fel ca n cazul unui test de tip Szondi, de exemplu, cnd subiectul poate opta n momentul 1 pentru anumite fotografii, iar n momentul 2 pentru altele, i n cazul acesta am putea avea n dou momente de timp diferite, dou imagini diferite. Ipoteza noastr a fost confirmat , chiar dac cea de a doua fotografie a fost realizat la doar 3 minute fa de prima (fiind efectuat cu un alt aparat i la un alt centru din aceea i cl dire). Care este semnificatia acestui fapt? n psihologie nu exist nc o teorie suficient de tare care s -l poat explica. [Poate, oarecum, teoria personalit ii n context (contextele comportamentale) a lui Barker.]

Ne poate ajuta , ns , n acest scop, teoria lui D. Bohm despre plenitudinea lumii i ordinea ei. Bohm consider c psihicul reprezint un factor de ordine ntre spa iu i timp, iar realitatea se nfoar i se desf oar continuu, conform unei ordini necesare, dup modelul foilor de ceap care se nvelesc una pe cealalt . La fel se ntâmpl i cu via a omului. De la via spre moarte individul nfoar n mod continuu existen , realitate, clipa prezent a nfoarat clipa precedent i se nfoar n clipa urm toare. De i, formal, clipele sunt identice, din punct de vedere al existen ei individului clipa prezent este un sistem mai mare decâ clipa precedent pe care o nchide ca subsistem i este un sistem mai mic decâ clipa urm toare pe care o deschide i se nfoar n ea, la rându-i, ca subsistem.

n clipa prezent , din perspectiva timpului vie ii, omul este mai b trn cu o clip decâ n clipa precedent i mai tnr cu o clip decâ va fi n clipa urm toare. Ceea ce trebuie remarcat privind interpretarea dat celor dou imagini diferite este faptul c , de i apar i diferen e, totu i exist , n propor ie de 70% (n cazul nostru), un trunchi comun de informa ii privind personalitatea subiectului, chiar dac locul n care apar aceste informa ii comune

difer . Mai concret: informa iile sunt prezentate în func ie de ceakre. În cazul primei fotografii, de pild , calitatea de a fi un individ înclinat spre spiritualitate i armonie apare ca explica ie în contextul ceakrei situate în dreptul plexului solar, iar în cea de a doua fotografie aceea i explica ie este prezentat ca fiind vizualizat în ceakra din zona gâtului. Acest fapt nu creeaz probleme de acceptare i în alegere, dac ne raport m la sistemul psihic ca la un holon în continu mi care, precum un carusel, un perpetuum mobile, astfel c personalitatea individului poate fi surprins în orice punct pentru c ea, ca întreg, se reflect i se reg se te în orice punct. Interesant este îns i faptul c informa iile din cele dou imagini coincid într-o propor ie apreciabil . Explicând această coinciden prin prisma teoriei lui Bohm vom în elege c în dinamismul s u, în trecerea dintr-o clip în clipa urm toare, personalitatea consecvent a individului (PC), din nevoia de a p stra identitatea cu Sinele, str bate ca un liant aceste clipe, mereu aceea i, conferindu-i astfel posesorului ei unicitate i coeren .

În orice clip vom reg si, în propor ie mai mare sau mai mic , o structur de PC care d existen ei individului un Sens, astfel c îns i clipa respectiv încorporeaz acest Sens al existen ei individuale. O propor ie care nu trebuie s fie nici de 80%, nici de 70%, nici de 60%. Poate fi chiar foarte mic (20%, de exemplu). Ea îns exist i reprezint constanta individului. Este ceea ce individul este. Este El-ul Lui în imensitatea Lumii, partea lui de Adev r despre Sine în această Lume, buletinul de identitate prin care se legitimeaz în fa a Lumii, ca membru al speciei. Pe de alt parte clipa î i are, fiecare clip în parte, i specificul ei. Gândind clipa din perspectiva legilor sinergeticii, ea reprezint o parte în întreg, un subsistem în sistemul Timp. Deci ea contribuie la întregul Timpului pentru existen a individului, dar, pe de alt parte, î i are i rolul s u de sine st t tor, importan a sa. Fiecare clip î i are culoarea sa i forma sa. În orice clip exist motiva ii, aspira ii, st ri suflete ti, st ri energetice în general care sunt numai ale clipei respective. Ele pigmenteaz clipa de cele mai multe ori incon tient, nu reprezint energii legate, ci energii libere. Ele nu sunt conturate i de aceea nu sunt judec i de

valoare, ci doar reacții, de multe ori imprevizibile, necontrolate, putând fi cauza unor evenimente tragice.

Exist gânduri, motivații, stări care străbat mai multe clipe, deși nu fac parte din structura PC. Nu fac parte din Sensul general al existenței individului, dar sunt totuși Sensuri semnificate, sunt atitudini (PA). Altele rămân numai în clipă. Precum niște cizme care urcă în tren într-o stație și coboară la stația următoare. Ele nu mai sunt sensuri, ci doar semnificații (PS), nu mai sunt necesare, ci doar întâmplări. Ele apar și dispar. Dar marchează clipa, impun culoarea și forma clipei, fac parte din culoarea și din forma clipei, adică nu din esența personalității, ci din aparența ei. Diferențele care apar în ceea ce privește informația referitoare la cele două imagini sunt date de caracteristicile clipei. Informația comună semnifică PC. Diferențele reflectă PS. Stările care marchează subiectul în primul moment și cele care îl marchează în momentul imediat următor. O culoare aleasă sau obținută prin fotografiere, ori o formă obținută cu ajutorul TC înseamnă clipa, înseamnă aparența, în esență, posibil, de fiecare dată. Dar o aparență care ascunde în interiorul ei esența ce trebuie descoperită. Suntem tentați să spunem că evoluția individului prin intermediul clipelor cunoaște, dacă ne exprimăm prin culori ori prin forme, ciclicități de genul: roșu, galben, verde, violet – roșu, galben, verde, violet sau androgin, heterosexual masculin stabil, heterosexual feminin instabil – androgin, heterosexual masculin stabil, heterosexual feminin instabil. Ciclicități care diferă de la individ la individ și în ceea ce privește combinațiile posibile dar și în ceea ce privește lungimea (durata) unui ciclu. Cunoașterea și măsurarea unui astfel de ciclu, însă, (în cazul în care ipoteza noastră se verifică) ar fi extrem de important pentru elaborarea unui prognostic viabil, un prognostic care să surprindă eventualele stări de nedeterminare.

Astfel, personalitatea apare, în spiritul PO, ca fiind o structură triadică compusă din:

- ✓ personalitatea consecventă (PC, pe care am numi-o mai degrabă latura cu gradul de constanță cel mai ridicat), cea care exprimă Sensul general al existenței individului, garantându-i necesara identitate cu Sinele ei, în funcție de proporția în structura triadei, coerența,

- ✓ personalitatea atitudinal (PA) care conferă acțiunilor individului sensuri semnificate și durată necesară în relația sa cu mediul și
- ✓ personalitatea situațională (PS) care împlințe natura dialectică a ființei umane, garantând nevoia de haos și de întâmplare, garantând, cu alte cuvinte, dinamica personalității.

Caracterul individului este dat de relația dintre cele trei elemente componente ale personalității și de semnul plus sau minus al acțiunii sociale.

Iar acțiunea socială ne apare ca o relație de ordine între individ și spațiul său psihologic, o relație care reflectă modul de integrare al individului în spațiul său (familial, organizațional, social), tipul de personalitate implicat (PC/PA/PS), gradul de certitudine al acțiunii (certitudine/risc/incertitudine) și semnul acțiunii (pozitiv/negativ).

Tot la Congresul Internațional de Psihologie Aplicată de la Singapore, cercetătorii de la Institutul Național de Cercetări din Quebec au prezentat o lucrare în care au pus în evidență faptul că în mai multe domenii de activitate cauza producerii unor accidente și, în general, a unor evenimente tragice este în proporție de 60-80% de natură umană. Cercetătorii au atras de asemenea atenția către numărul evenimentelor negative care au cauzat umane crește îngrijorătoare de la an la an. În ce constă problema? Marea majoritate a acestor subiecți producători de evenimente nedorite a fost testat din punct de vedere psihologic, fiind declarat apt. Iată deci că diagnosticul psihologic s-a dovedit ineficient, nereuindu-se să îndeplinească rolul de prevenire a unor astfel de consecințe.

Vom menționa în acest context și valul parcurs nesfârșit de sinucideri, evadări, crime produse de soldați în termen din diferite unități militare de la noi din țară. Până acum, aproape după fiecare eveniment de acest fel, era invitat la un post de televiziune sau altul un psiholog care trebuia să explice motivele eșecului diagnosticului psihologic, respectiv incapacitatea acestui diagnostic de a prevedea modul negativ de evoluție a subiectului. Explicațiile, mai mult sau mai puțin convingătoare, erau acceptate fără prea multe comentarii. Însă după actul sinucida care s-a petrecut pe aeroportul din Timișoara, unde un soldat dintr-o unitate de

jandarmi s-a aruncat în fața avionului, un soldat care a trecut, în decursul unui an, de două ori printr-un examen psihologic, fiind de fiecare dată declarat apt, dl Radu Coarcă, directorul departamentului de tiri al Antenei 1, aflat pe post în calitate de prezentator al "Observatorului", a titrat această informație printr-o întrebare care se constituie totodată într-un verdict extrem de dur la adresa psihologilor examinatori: iresponsabilitate sau lipsă de profesionalism? După părerea noastră nu este vorba nici despre lipsă de responsabilitate din partea psihologilor și nici despre incompetență. Este vorba, pur și simplu, despre limitele profunde și serioase ale paradigmei atomiste prin prisma căreia sunt interpretate rezultatele obținute la examenul psihologic. O paradigmă care se referă la un om static, liniar, simplist. Un psihodiagnostic care nu face nici un fel de referire la dinamismul comportamentului uman, la neliniaritatea lui, la evenimentul imprevizibil. Ar trebui să fim orbi să nu observăm că nici cele mai sofisticate teste și nici cele mai perfecționate aparate n-au adus, nu aduc și nici nu vor aduce vreun progres real în cunoașterea omului, atâta vreme cât rezultatelor obținute cu ajutorul lor vor fi interpretate în contextul unei paradigme depășite din punct de vedere științific.